

Lieta C-469/19**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 19. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Bundesgerichtshof (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 14. maijs

Pieteikuma iesniedzēja un sūdzības iesniedzēja:

All in One Star Ltd

Pamatlietas priekšmets

Sūdzība par Apvienotajā Karalistē reģistrētas sabiedrības filiāles reģistrācijas Vācijas komercreģistrā noraidīšanu, kas tika pamatota tādējādi, ka, iesniedzot pieteikumu par filiāli komercreģistrā, netika norādīts sabiedrības pamatkapitāla apmērs un netika arī sniegta garantija, ka ir tikusi saņemta informācija par saskaņā ar Vācijas tiesībām noteikto pienākumu sniegt neierobežotu informāciju tiesai.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Priekšmets: Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2017/1132 (2017. gada 14. jūnijs) attiecībā uz sabiedrību tiesību dažiem aspektiem 30. panta, kā arī LESD 49. un 54. panta interpretācija

Juridiskais pamats: LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai ar Direktīvas (ES) 2017/1132 30. pantu netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru, lai reģistrētu komercreģistrā citā dalībvalstī reģistrētas sabiedrības ar ierobežotu atbildību filiāli, ir jānorāda pamatkapitāla vai salīdzināmas kapitāla vērtības apmērs?

2. a) Vai ar Direktīvas (ES) 2017/1132 30. pantu netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru sabiedrības vadītājam, iesniedzot pieteikumu par citā dalībvalstī reģistrētas sabiedrības ar ierobežotu atbildību filiāles reģistrēšanu komercreģistrā, ir jāgarantē, ka attiecībā uz tā personu nav noteikts iecelšanas amatā aizliegums saskaņā ar valsts tiesībām tiesas vai iestādes noteikta aizlieguma veikt tādu profesionālu darbību vai nodarboties ar tādu komercdarbību, kas pilnībā vai daļēji sakrīt ar sabiedrības uzņēmējdarbības priekšmetu, formā vai notiesājoša sprieduma par konkrētiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ir stājies spēkā, formā, un ka notārs, līdzīgas profesijas pārstāvis, kurš sniedz konsultācijas tiesību jautājumos, vai konsulāta ierēdnis ir to informējis šajā ziņā par pienākumu sniegt neierobežotu informāciju tiesai?

b) Ja uz 2.a) jautājumu tiek atbildēts noliedzoši:

Vai ar LESD 49. un 54. pantu netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru sabiedrības vadītājam, iesniedzot pieteikumu par citā dalībvalstī reģistrētas sabiedrības ar ierobežotu atbildību filiāles reģistrēšanu komercreģistrā, ir jāsniedz šāda garantija?

Atbilstošās Savienības tiesības un judikatūra

LESD, 49. un 54. pants;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1132 (2017. gada 14. jūnijs) attiecībā uz sabiedrību tiesību dažiem aspektiem (OV 2017, L 169, 46. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva 2017/1132”), 30. pants;

Padomes Vienpadsmitā direktīva 89/666/EEK (1989. gada 21. decembris) par informācijas sniegšanas prasībām attiecībā uz filiālēm, ko kādā dalībvalstī atvēršanas noteiktu veidu sabiedrības, uz kurām attiecas citas valsts tiesību akti (OV 1989, L 395, 36. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva 89/666”), 2. pants;

Tiesas spriedums, 1999. gada 9. marts, *Centros*, C-212/97, EU:C:1999:126 (turpmāk tekstā – “spriedums *Centros*”), 38. punkts;

Tiesas spriedums, 2003. gada 30. septembris, *Inspire Art*, C-167/01, EU:C:2003:512 (turpmāk tekstā – “spriedums *Inspire Art*”), 69., 70., 106., 133., 135., 140. punkts;

Tiesas spriedums, 2006. gada 1. jūnijs, *innoventif*, C-453/04, EU:C:2006:361 (turpmāk tekstā – “spriedums *innoventif*”), 33. un nākamie punkti.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Handelsgesetzbuch [Komerclikums] (*HGB*) kopš 2008. gada 1. novembra spēkā esošajā redakcijā (2008. gada 23. oktobra likums, *BGBl. I*, 2026. lpp.), 13.e un 13.g pants;

Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung [Likums par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību] (*GmbHG*) kopš 2008. gada 1. novembra spēkā esošajā redakcijā (2008. gada 23. oktobra likums, *BGBI. I*, 2026. lpp.), 6., 8., 10. un 82. pants;

Gesetz über das Zentralregister und das Erziehungsregister [Likums par centrālo reģistru un audzināšanas reģistru] (*BZRG*) kopš 2017. gada 29. jūlija spēkā esošajā redakcijā (2017. gada 18. jūlija likums, *BGBI. I*, 2732. lpp.), 41. un 53. punkts.

Īss pamatlītas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *All in One Star Ltd.* (turpmāk tekstā – “*All in One Star*”) ir 2013. gada 30. oktobrī Anglijas un Velsas Uzņēmumu reģistrā Kārdifā reģistrēta *private Company limited by shares*, kuras juridiskā adrese atbilstoši statūtiem atrodas Lielajā Bukhamā [*Great Bookham*] (Apvienotā Karaliste). Tā 2014. gada martā *Amtsgericht* [pirmās instances tiesā] – *Registergericht* [Reģistru tiesā] – Frankfurtē pie Mainas (Vācija) lūdza reģistrēt komercreģistrā filiāli. *Registergericht* informēja *All in One Star*, ka lūgums nevar tikt apmierināts tostarp šādu iemeslu dēļ: *All in One Star* pamatkapitāla apmērs – pretēji *HGB* 13.g panta 3. punkta tiesību normām, lasot tās kopā ar *GmbHG* 10. panta 1. punkta pirmo teikumu – neesot norādīts. Turklāt, lai gan *All in One Star* direktors un vienīgais dalībnieks pieteikumā esot garantējis, ka saistībā ar viņa personu nav konstatējams neviens apstāklis, kas liedz to iecelt par sabiedrības struktūru saskaņā ar *GmbHG* 6. panta 2. punkta otrā teikuma 2) un 3) apakšpunktu, kā arī trešo teikumu, viņš nav garantējis, ka – pretēji *HGB* 13.g panta 1. punktam un 2. punkta otrajam teikumam, lasot to kopā ar *GmbHG* 8. panta 3. punktu – tam šajā ziņā ir tikusi sniegta informācija arī par tā pienākumu sniegt neierobežotu informāciju tiesai.
- 2 *Oberlandesgericht* [federālās zemes Augstākā tiesa] *All in One Star* sūdzību par *Registergericht* iebildumiem noraidīja. Pret to *All in One Star* vērsās ar sūdzību iesniedzējtiesā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

Par pirmo prejudiciālo jautājumu

- 3 Rodas jautājums, vai saskaņā ar piemērojamiem Vācijas tiesību aktiem paredzētais *All in One Star* pienākums norādīt tās pamatkapitāla vai salīdzināmas kapitāla vērtības apmēru, iesniedzot pieteikumu par tās filiāli, atbilst Direktīvas 2017/1132 30. pantam.
- 4 Tas, ka Direktīva 2017/1132 stājas spēkā tikai 2017. gada 20. jūlijā un tāpēc tikai tad, kad norisinājās sūdzības procedūra, neliedz to piemērot pieteikuma

iesniegšanai par *All in One Star* filiāli, jo iesniedzējtiesai sūdzības tiesvedībā ir jāpieņem tās lēmuma pieņemšanas brīdī spēkā esošās tiesības.

- 5 Direktīvas 2017/1132 30. pantā ir ietverts to dokumentu un ziņu uzskaitījums, kuru nodošana atklātībā saskaņā ar dalībvalsts tiesībām var tikt pieprasīta attiecībā uz citu dalībvalstu sabiedrību filiālēm. Ziņas par pamatkapitāla vai salīdzināmas kapitāla summas apmēru netiek *expressis verbis* minētas nedz tās 30 panta 1. punkta obligātajos nodošanās atklātībā priekšmetos, nedz 2. punkta fakultatīvajos nodošanas atklātības priekšmetos. Tāpēc dalībvalstij saskaņā ar direktīvu varētu būt liegts pieprasīt ziņas par sabiedrības pamatkapitālu, iesniedzot pieteikumu par filiāli.
- 6 Par šādu aizliedzošu interpretāciju varētu liecināt tas, ka Tiesa spriedumā *Inspire Art* (69. un 70. punkts) par Direktīvas 89/666 2. pantu – satura ziņā Direktīvas 2017/1132 30. panta tiesību normu priekšgājēju – ir nolēmusi, ka tajā ietvertais nodošanas atklātībā pasākumu uzskaitījums ir izsmelošs un ka dalībvalstis nevar paredzēt citus nodošanas atklātībā pasākumus attiecībā uz filiālēm, kas nav minēti Direktīvā 89/666. Šo judikatūru varētu piemērot *mutatis mutandis* arī satura ziņā negrozītajam Direktīvas 2017/1132 3. pantā ietvertajam tiesiskajam regulējumam.
- 7 Turklāt Direktīvā 2017/1132 pašas sabiedrības (14. panta e) punkts) un sabiedrību no trešajām valstīm filiāļu reģistrēšanas (37. panta e) punkts) gadījumā *expressis verbis* ir paredzēta kapitāla vērtības nodošana atklātībā. No minētā varētu secināt, ka dalībvalsts sabiedrību filiāļu gadījumā apzināti nav ticis noteikts pienākums norādīt kapitāla vērtību.
- 8 Arī Direktīvas 2017/1132 18. apsvērums varētu liecināt par to, ka direktīvā attiecībā uz dalībvalstu filiālēm apzināti nav paredzēts – pat ne fakultatīvs – pienākums norādīt sabiedrības kapitālu, jo šo informāciju var iegūt dalībvalstī Eiropas Savienības ietvaros, adresējot pieprasījumu sabiedrības reģistram.
- 9 Taču iesniedzējtiesa, ņemot vērā spriedumu *innoventif* (33. un nākamie punkti), sliecas uzskatīt pamatkapitāla vai tam pielīdzināmās kapitāla vērtības nodošanas atklātībā pieprasījumu par atbilstošu direktīvai tad, ja šīs ziņas ir arī daļa no sabiedrības inkorporēšanas dokumenta, kura pilnīga nodošana atklātībā var tikt pieprasīta saskaņā ar Direktīvas 2017/1132 30. panta 2. punkta b) apakšpunktu.
- 10 No sprieduma *innoventif* var secināt, ka Direktīvai 89/666 un tās pēcnācējām tiesību normām Direktīvā 2017/1132 atbilst situācija, kad tiek pieprasīta tādu ziņu vai dokumenta nodošana atklātībā, kas, lai gan nav minēti *expressis verbis* direktīvas nodošanas atklātībā pasākumu uzskaitījumā, ir daļa no šīm ziņām vai dokumentiem, it īpaši no fakultatīvo nodošanas atklātībā pasākumu uzskaitījumā minētā sabiedrības inkorporēšanas dokumenta, un tāpēc to pilnīgas nodošanas atklātībā gadījumā neizbēgami tāpat būtu jānodod atklātībā.

Par otro prejudiciālo jautājumu

- 11 Saistībā ar otro *Registergericht* iebildumu par *All in One Star* direktora garantijas par tā informēšanu atbilstoši *HGB* 13.g panta 1. punktam un 2. punkta otrajam teikumam, lasot to kopā ar *GmbHG* 8. panta 3. punktu, neesamību vispirms rodas jautājums, vai Direktīvas 2017/1132 tiesību normas par nodošanas atklātībā pienākumiem, iesniedzot pieteikumus par filiāli, ir piemērojamas šīm ziņām (2.a) jautājums). Ja tas tā nav, rodas jautājums, vai šāds pieprasījums sniegt šādu garantiju ir pretrunā brīvībai veikt uzņēmējdarbību saskaņā ar LESD 49. un 54. pantu (2.b) jautājums).

Par 2.a) jautājumu

- 12 Tā kā *All in One Star* direktors, pieteikumā par filiāli ir tikai garantējis, ka attiecība uz viņa personu nav konstatējams neviens no *GmbHG* 8. panta 3. punkta pirmajā teikumā, lasot to kopā ar 6. panta 2. punkta otrā teikuma 2) un 3) apakšpunktu, kā arī trešo teikumu, minētajiem personīgajiem iecelšanas amatā šķēršļiem, taču negarantējot, ka tas arī atbilstoši *GmbHG* 8. panta 3. punktam ir ticis informēt par tā pienākumu sniegt neierobežotu informāciju, pieteikums neatbilst *HGB* 13.g panta 2. punkta otrajā teikumā, lasot to kopā ar *GmbHG* 8. panta 3. punktu, izvirzītajām prasībām.
- 13 Jautājums ir par to, vai Direktīvas 2017/1132 30. pantam ir pretrunā saskaņā ar Vācijas tiesībām paredzētais pienākums garantēt notikušo informācijas sniegšanu. Minētais ir atkarīgs no tā, vai garantija attiecībā uz ziņām par personisko sabiedrības vadītāja piemērotību vispār ietilpst Direktīvas 2017/1132 piemērošanas jomā.
- 14 Vācijas likumdevējs brīdī, kad tas ieviesa Vācijas valsts tiesībās pienākumu garantēt notikušo informācijas sniegšanu, pieņēma, ka tiesiskais regulējums neietilpst tobrīd spēkā esošās Direktīvas 89/666 piemērošanas jomā, jo šajā direktīvā neietilpstot tiesību normas par sabiedrības pārstāvja piemērotību un tā tikai reglamentējot nodošanas atklātībā pienākumu saistībā ar pārstāvju iecelšanu amatā, atbrīvošanu no amata un personām.
- 15 Taču iesniedzējtiesas ieskatā ziņu par vadītāja personisko piemērotību izslēgšana no Direktīvas 89/666 vai šobrīd spēkā esošās Direktīvas 2017/1132 tiesiskā regulējuma jomas, ņemot vērā noslēdzošo raksturu, nav viennozīmīga.
- 16 Nedz Direktīvā 86/666, nedz Direktīvā 2017/1132 nav ietverti tieši izņēmumi attiecībā uz ziņām par sabiedrības pārstāvju personisko piemērotību. Drīzāk saskaņā ar Direktīvas 2017/1132 1. pantu tās tiesiskā regulējuma priekšmets vispārīgi attiecas uz “atklātības prasībām attiecībā uz filiālēm, ko dalībvalstī atvēršanas noteiktu veidu sabiedrības, uz kurām attiecas citas valsts tiesību akti”. Turklāt Direktīvas 2017/1132 22. apsvērumā (tāpat kā iepriekš Direktīvas 89/666 apsvērumos) ir paskaidrots, ka direktīva neietekmē tās filiālēm izvirzītās atklātības prasības, kuras regulē citi noteikumi, piemēram, tiesību akti par nodarbināto

tiesībām iegūt informāciju, nodokļu tiesību akti vai noteikumi par informācijas sniegšanu statistikas nolūkos. Turpretim attiecīgu paskaidrojumu par ziņām par sabiedrības pārstāvju personisko piemērotību no apsvērumiem nevar secināt. Turklāt pret direktīvas tiesiskā regulējuma jomas neattiecināšanu uz šīm ziņām liecina tas, ka direktīvā visumā ietilpst arī tiesību normas par personisku ziņu nodošanu atklātībā, jo saskaņā ar Direktīvas 2017/1132 30. panta 1. punkta e) apakšpunktu (vai Direktīvas 89/666 2. panta 1. punkta e) apakšpunktu) atklātībā ir jānodod ziņas par sabiedrības pārstāvju personām, to iecelšanu amatā un atbrīvošanu no amata citu dalībvalstu sabiedrību filiāļu gadījumā. Ņemot vērā minēto, pieņēmums, ka jau sākotnēji no direktīvas piemērošanas jomas ir jāizslēdz visi citi personas dati, it īpaši par vadītāja personisko piemērotību, šķiet šaubīgs.

- 17 Ja pienākums sniegt garantiju atbilstoši *GmbHG* 13.g panta 2. punkta otrajam teikumam, lasot to kopā ar 8. panta 3. punktu, ietilptu Direktīvas 2017/1132 piemērošanas jomā, tas būtu pretrunā direktīvai. Tas tādēļ, ka pienākums sniegt šādu garantiju nav pieskaitāms nedz pie pieļaujamiem nodošanas atklātībā pasākumiem saskaņā ar šīs direktīvas 30. pantu, nedz to var pakārtot – pretēji sabiedrības pamatkapitālam – zem direktīvā minētajiem pieļaujamajiem nodošanas atklātībā pasākumiem. Tāpēc, tā kā direktīvā ietvertais nodošanas atklātībā pasākumu uzskaitījums saskaņā ar spriedumu *Inspire Art* ir izsmelošs, šādas garantijas pieprasīšana būtu pretrunā direktīvai. Par šīs direktīvas nodošanas atklātībā tiesību normu neievērošanas pamatojumu saskaņā ar spriedumu *Inspire Art* (106. punkts) nevar būt runa. Tāpēc *Registergericht* nedrīkstētu šī iemesla dēļ noraidīt *All in One Star* reģistrācijas pieteikumu.

Par 2.b) jautājumu

- 18 Ja garantēšanas pienākums atbilstoši *GmbHG* 13.g panta 2. punkta otrajam teikumam, lasot to kopā ar 8. panta 3. punktu, neietilptu Direktīvas 2017/1132 piemērošanas jomā, rodas jautājums par tā atbilstību Eiropas primārajām tiesībām, konkrēti, brīvībai veikt uzņēmējdarbību atbilstoši LESD 49. un 54. pantam.
- 19 Garantēšanas pienākums ir LESD 49. un 54. pantā garantētās brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums, jo bez šīs garantijas nenotiek reģistrēšana komercreģistrā, tāpēc reģistrācija tiek padarīta atkarīga no papildu priekšnoteikumiem un līdz ar to vismaz potenciāli tiek apgrūtināta.
- 20 Saskaņā ar Tiesas judikatūru (skat., piemēram, sprieduma *Inspire Art* 133. punktu) valsts pasākumi, kuri var ierobežot vai padarīt mazāk pievilcīgu ar LESD garantēto pamatbrīvību izmantošanu, ir pamatoti, ievērojot četrus šauri definētus priekšnoteikumus: tie ir jāpiemēro nediskriminējošā veidā, tiem ir jābūt pamatotiem ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem un tiem ir jābūt piemērotiem izvirzītā mērķa sasniegšanai, un tie nevar pārsniegt to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai.
- 21 Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai šie priekšnoteikumi ir izpildīti pamatlietā strīdīgās garantijas gadījumā, kas atbilstoši *HGB* 13.g panta 1. un 2. punktam,

lasot tos kopā ar *GmbHG* 8. panta 3. punktu, tiek pieprasīta no dalībvalstī reģistrēto sabiedrību vadītājiem.

- 22 *HGB* 13.g panta 1. un 2. punkts, lasot tos kopā ar *GmbHG* 8. panta 3. punktu, gan tiek piemērots nediskriminējošā veidā, jo iekšzemes sabiedrību vadītājiem tāpat ir pienākums sniegt šādu garantiju (*GmbHG* 8. pants 3. punkts). Tiesiskā regulējuma mērķis ir arī primāri vispārējo interešu apsvērumi, proti, kreditoru aizsardzība un tirdzniecības godīguma aizsardzība pret nepiemērotiem sabiedrības pārstāvjiem, jo, sniedzot garantiju, *Registergericht* tiek atvieglota reģistrācijas un vērtēšanas procedūra, vairs neesot nepieciešamai citādi nepieciešamajai tiesas veiktai izziņai par, piemēram, pastāvošiem iecelšanas amatā šķēršļiem.
- 23 Tomēr tiesiskais regulējums varētu pārsniegt to, kas ir nepieciešams minēto mērķu sasniegšanai, jo ārvalsts sabiedrības vadītājiem tādējādi tiek noteikts pat sodāms (*GmbHG* 82. panta 1. punkta 5) apakšpunkts) paziņošanas pienākums. Šajā ziņā ir jāņem vērā, ka *HGB* 13.g panta 2. punkta otrajā teikumā un 13.e panta 3. punkta otrajā teikuma ietvertās tiesību normas attiecas arī uz visām ārvalsts sabiedrībām, kuras tiek dibinātas ārvalstīs ar vadību, ko veido ārvalstnieki, un tur arī uztur faktiski galveno uzņēmumu. Padziļinātas zināšanas par valsts tiesību normām saistībā ar iekšzemes sabiedrību vadītāju iecelšanas amatā šķēršļiem no šī personu loka nevar tikt pieprasītas, un līdz ar to ārvalsts vadītājiem, kuriem ir zināšanas par dibināšanas valsts tiesībām, jau faktiski būtu tikai ar grūtībām iespējams sniegt patiesībai atbilstošu garantiju. Turklāt konkrētajā gadījumā ārvalsts vadītājam būtu jāpārbauda, vai apstākļi, kas saskaņā ar tur valdošo tiesību sistēmu neliedza to iecelt par vadītāju, tik un tā varētu nozīmēt iecelšanas amatā aizliegumu saskaņā ar Vācijas tiesībām. Arī Vācijas likumdevējs, transponējot Direktīvu 89/666 1992./1993. gadā, vēl pieņēma, ka *GmbHG* 8. panta 3. punkta tiesību norma nav piemērojama ārvalsts sabiedrību vadītājiem, un tāpēc toreiz apzināti atteicās no šī garantēšanas pienākuma attiecināšanas arī uz ārvalsts sabiedrībām.
- 24 Turklāt it īpaši spriedums *Centros* (38. punkts) liecina pret apstrīdētā valsts tiesiskā regulējuma attaisnošanu. Pienākuma sniegt garantiju atbilstoši *GmbHG* 8. panta 3. punktam mērķis šajā gadījumā, proti, ir tikai preventīvi nodrošināt, ka ar filiāļu starpniecību netiek apieti iekšzemes iecelšanas amatā šķēršļi un personas, kuras nav piemērotas, lai pienācīgā kārtā aizstāvētu komerciālas intereses, nedarbojas kā sabiedrības pārstāvji iekšzemē. Tāpēc tās mērķis ir (tikai) preventīva iespējamās ļaunprātīgas brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanas un krāpniecības, ko veic saskaņā ar valsts tiesībām nepiemēroti sabiedrības pārstāvji, apkarošana. Taču tas saskaņā ar spriedumu *Centros* nepamato pieteikuma par filiāli reģistrācijas atteikumu.